

Sygn.akt III AUa 723/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Alicja Sołowińska (spr.)

Sędziowie: Sławomir Bagiński

Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant: Magdalena Zabielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 lutego 2021 r. w B.

sprawy z odwołania K. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę pomostową

na skutek apelacji wnioskodawcy K. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 września 2020 r. sygn. akt V U 627/20

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od K. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.**

Sławomir Bagiński A. D. E. Z.

Sygn. akt. III AUa 723/20

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z 25.05.2020 r., wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 664 ze zm.) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2018 r. poz. 1270) odmówił K. K. prawa do emerytury pomostowej ponieważ nie pracował w szczególnych warunkach co najmniej 15 lat, po dniu 31.12.2008 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (w rozumieniu art.3 ust. 1 i 3 ustawy) oraz nie rozwiązał stosunku pracy.

Do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach organ rentowy nie uwzględnił okresów zatrudnienia 17.07.1978-17.03.1979, 1.08.1992-24.09.1993 i 1.01.1995-30.11.1997 z powodu niewskazania przez pracodawców w świadectwach pracy w szczególnych warunkach jakie dokładnie wnioskodawca wykonywał prace.

W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawca zarzucił organowi rentowemu błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że nie spełnia przesłanek do nabycia emerytury pomostowej, a zwłaszcza nieuwzględnienie pracy w szczególnych warunkach w latach 1978-1979, 1992-1993 i 1995-1997. Według odwołującego spełnił wszystkie warunki wymienione w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych. W spornych okresach pracował jako mechanik-montażysta żurawi wieżowych, operator i maszynista takich żurawi. Prace te zostały wymienione w zarządzeniu nr 9 (...) z 1.08.1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach nadzorowanych przez tego ministra, na których były wykonywane prace w szczególnych warunkach. Charakter jego pracy są w stanie potwierdzić świadkowie i biegły z zakresu techniki motoryzacyjnej. Na podstawie tych zarzutów wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z 21 września 2020 r. oddalił odwołanie i zasądził od K. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ten ustalił, że odwołujący urodził się (...) Wniosek o emeryturę pomostową złożył 2.04.2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w zaskarżonej decyzji przyjął za udowodnione okresy pracy w szczególnych warunkach w łącznym wymiarze 11 lat i 11 dni.

Sąd Okręgowy powołał art. 4 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, zgodnie z którym prawo do takiego świadczenia przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 60 lat ;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszący co najmniej 25 lat ;
- 5) przed dniem 01 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Sąd powołał także art. 49, w myśl którego prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Sąd Okręgowy wskazał, iż ubezpieczony w informacji o okresach składkowych i nieskładkowych napisał, że od 1.08.2009 r. do nadal jest zatrudniony w firmie PW (...). Organ rentowy ustalił pobranie przez niego wynagrodzenia

za czas niezdolności do pracy w marcu 2020 r. Sam zainteresowany na rozprawie potwierdził swoje aktualne zatrudnienie.

Zdaniem Sadu nie ulega wątpliwości, że do nabycia emerytury pomostowej prowadzi spełnienie wszystkich a nie tylko wybranych warunków. Art.15 ustawy wprost stanowi o tym – prawo do emerytury pomostowej powstaje z dniem spełnienia warunków wymaganych do nabycia prawa. W związku z takim uregulowaniem niedopuszczalne jest prowadzenie postępowania o ustalenie a nie o świadczenie.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 26.03.2019 r. (I UK 3/18) w sposób jednoznaczny stwierdził, iż prawo do emerytury pomostowej powstaje najwcześniej w dniu rozwiązania stosunku pracy i nie przysługuje przed spełnieniem tego warunku. Sąd Okręgowy popiera to stanowisko. W tej sytuacji zbyteczne było słuchanie świadków a tym bardziej powoływanie biegłego.

W związku z powyższym Sąd na podstawie art.477¹⁴ §1 k.p.c. oddalił odwołanie.

O kosztach zastępstwa procesowych należnych organowi rentowemu orzekł na mocy art. 98 § 3 i art.99 k.p.c. w zw. z § 9 ust.2 rozporządzenia MS z 22.10.2015 r. w sprawie opłat radców prawnych.

Apelację od powyższego wyroku złożył K. K.. Zaskarżył go w całości i zarzucił mu:

1. Niewyjaśnienie przez Sąd Okręgowy wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w sprawie a mianowicie:

- a) Czy odwołujący przepracował co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach,
- b) Czy po dniu 31.12.2008 r. odwołujący wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze,
- c) Czy odwołujący wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresie zatrudnienia 17.07.1978 r. – 17.03.1979 r., 1.08.1992 r. – 24.09.1993 r. i 1.01.1995 r. – 30.11.1997 r.,
- d) Czy wykonywana przez odwołującego praca na stanowisku mechanik – montażysta żurawi wieżowych, operator i maszynista takich żurawi jest pracą w warunkach szczególnych mając na uwadze, że w/w prace zostały wymienione w zarządzeniu nr 9 (...) z 1.08.1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach nadzorowanych przez tego ministra,
- e) Czy odwołujący spełnił warunek nabycia prawa do emerytury pomostowej w postaci rozwiązania z nim stosunku pracy,

2. Naruszenie prawa materialnego tj. art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez brak jego zastosowania i wadliwe przyjęcie, że odwołujący nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze podczas gdy odwołujący wykonywał pracę mechanika – montażysty żurawi wieżowych na stanowisku mechanika – montażysty żurawi wieżowych, prace operatora dźwigu wieżowego na stanowisku operatora dźwigu wieżowego oraz prace związane z obsługą żurawi wieżowych na stanowisku maszynisty żurawia wieżowego,

3. Naruszenie prawa materialnego, tj. art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez jego błędną wykładnię i wadliwe przyjęcie, że odwołujący nie osiągnął okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach tj. minimum 15 lat zatrudnienia podczas gdy odwołujący urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r., ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat, osiągnął wiek wynoszący dla mężczyzn co najmniej 60 lat, ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat, przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i 33 ustawy emerytalnej, po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub pracę o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych – a odwołujący legitymuje się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze oraz

kontynuował tą pracę w tych samych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych a więc po 1 stycznia 2009 r.,

4. Naruszenie prawa materialnego poprzez brak zastosowania:

a) Wykazu A część V poz. 3 pkt 5 stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 01.08.1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniających do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty,

b) Działu 8 poz. 2 pkt 2 wykazu szczegółowego stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy podlegających Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach,

5. Naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 271 k.p.c. poprzez brak jego zastosowania i odstąpienie przez Sąd od przesłuchania świadków, w sytuacji gdy świadkowie mieli złożyć zeznania na fakt:

a) jakie czynności wykonywał odwołujący w ramach pracy świadczonej w (...) Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku maszynisty żurawia wieżowego,

b) czy wykonywanie pracy maszynisty żurawia wieżowego odbywało się stale i pełnym wymiarze czasu pracy,

c) jakie czynności wykonywał odwołujący w ramach pracy świadczonej w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku operatora dźwigu wieżowego,

d) czy wykonywanie pracy operatora dźwigu wieżowego odbywało się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy,

e) jakie czynności wykonywał odwołujący w ramach pracy świadczonej w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku mechanika – montażysty żurawi dźwigowych,

f) czy wykonywanie pracy mechanika – montażysty żurawi dźwigowych odbywało się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy,

6. Naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 278 § 1 k.p.c. poprzez uznanie za nieprzydatne przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego w sytuacji gdy stwierdzenie czy odwołujący wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych w sytuacji gdy stwierdzenie tego czy odwołujący pracował w szczególnych warunkach wymaga wiadomości specjalnych,

Mając powyższe na uwadze skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie K. K. prawa do emerytury pomostowej od daty złożenia wniosku ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od organu na rzecz odwołującego kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna ponieważ zaskarżony wyrok jest zgodny z prawem.

Skarżący w apelacji zarzuca niewyjaśnienie przez Sąd I instancji wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności a w szczególności skutek naruszenia wskazanych przepisów procedury cywilnej poprzez zaniechanie przesłuchania świadków i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, niewyjaśnienie czy K. K. posiadał co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach przypadających przed wejściem w życie ustawy o emeryturach pomostowych jak i po tej dacie, tj. po 1 stycznia 2009 r. Zdaniem skarżącego uchybienia procesowe Sądu Okręgowego doprowadziły

do naruszenia prawa materialnego tj. art. 3 i art. 4 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych poprzez przyjęcie, że odwołujący nie spełnia przesłanek koniecznych do przyznania emerytury pomostowej co skutkowało oddaleniem odwołania.

Odnosząc się do przedstawionych zarzutów przypomnieć należy, na co wskazał też Sąd Okręgowy, że podstawą przyznania emerytury pomostowej może być przepis art. 4 ustawy z 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych, jeżeli ubezpieczony wskazuje takie okresy pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy przypadające po 31.12.2008 r., bądź art. 49 tej ustawy. W przypadku obu podstaw prawnych jednym z warunków przyznania emerytury pomostowej jest rozwiązanie stosunku pracy, co wynika wprost ze wskazanych przepisów.

Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że K. K. zarówno w dacie wydania zaskarżonej decyzji jak i w dacie wyrokowania pozostawał w stosunku pracy. Od 1.08.2009 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca. Faktu tego skarżący nie negował, we wniosku o emeryturę wskazał na trwające zatrudnienie co potwierdził na rozprawie, po zamknięciu której Sąd I instancji ogłosił wyrok. Zwrócić też należy uwagę na fakt, iż K. K. wiedział, że warunkiem przyznania emerytury pomostowej jest rozwiązanie stosunku pracy. W zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazał bowiem, że jednym z powodów odmowy przyznania dochodzonego świadczenia (obok kwestionowanej pracy w szczególnych warunkach) jest trwający stosunek pracy (brak dowodów na rozwiązanie stosunku pracy).

Istotne w sprawie jest, że emerytura pomostowa przysługuje tylko wówczas gdy są spełnione łącznie wszystkie warunki konieczne do jej przyznania. Oznacza to, że brak spełnienia któregokolwiek z warunków wyłącza prawo do tego świadczenia.

Odnosząc powyższe do stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że skoro odwołujący nie spełnił warunku rozwiązania stosunku pracy to nie był uprawniony do emerytury pomostowej niezależnie od tego czy posiadał wymagany staż pracy w szczególnych warunkach. W tych okolicznościach słusznie Sąd I instancji uznał za zbędne przeprowadzenie postępowania dowodowego (przesłuchanie zawnioskowanych świadków, powołanie biegłego) w celu ustalenia okresu pracy w szczególnych warunkach jako jednej z przesłanek koniecznych do przyznania świadczenia. Podkreślić należy, iż przedmiotem oceny Sądu była decyzja odmawiająca prawa do emerytury, zatem rzeczą Sądu była ocena czy wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki. W sytuacji stwierdzenia braku spełnienia jednego z warunków, Sąd I instancji słusznie oddalił odwołanie bez potrzeby ustalania czy są spełnione pozostałe warunki w tym praca w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Sąd nie był zobowiązany do ustalenia poszczególnych przesłanek emerytury i orzekania czy są one spełnione w sytuacji gdy prawo do emerytury pomostowej nie mogło być przyznane.

Zauważyć należy, iż prawo do emerytury pomostowej zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy powstaje z dniem spełnienia warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Wprawdzie skarżący po wniesieniu apelacji, z dniem 8.12.2020 r. rozwiązał stosunek pracy, to jednakże fakt ten nie może skutkować zmianą decyzji i zaskarżonego wyroku, które są zgodne z prawem. Rozwiązanie stosunku pracy może być podstawą do złożenia kolejnego wniosku o emeryturę pomostową, a spełnienie przesłanek warunkujących nabycie prawa do tego świadczenia będzie podlegać ocenie organu rentowego, a w razie niekorzystnej decyzji i złożenia odwołania, także Sądu.

Mając na względzie przytoczone wyżej okoliczności na mocy art. 385 k.p.c. apelacja podlegała oddaleniu.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Apelacyjny orzekł na mocy art. 98 k.c. i § 10 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Sławomir Bagiński Alicja Sołowińska Dorota Elżbieta Zarzecka